

EVALUERING AF TRYK I SYDØSTJYLLAND

OKTOBER 2024, DANSK STALKING CENTER

inevå
VIDEN TIL UDVIKLING

INDHOLD

INDLEDNING	Side 1
INTRO TIL TRYK I SYDØSTJYLLAND	Side 2
PROJEKTETS INDHOLD	Side 3
OM EVALUERINGEN	Side 4
KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	
KONKLUSIONER	Side 5
ANBEFALINGER OG LÆRINGER	Side 7
PROJEKTETS ERFARINGER OM VELEGNEDE ORGANISATORISKE MODELLER	
3 KOMMUNALE MODELLER	Side 8
DEN GODE MODEL I POLITIET	Side 12
ERFARINGER I PROJEKTET – MED KOMMUNALT FOKUS	
ANTALLET AF SAGER	Side 13
KOMPETENCER I KOMMUNERNE	Side 15
KOMMUNESTØRRELSE OG LEDELSESMÆSSIG OPBAKNING	Side 17
FORVALTNINGSSTRUKTURER OG EKSISTERENDE STRUKTURER	Side 18
DEN GODE UNDERSTØTTELSE	Side 19
ERFARINGER I PROJEKTET – MED POLITIFOKUS	
ET GODT AFSÆT	Side 20
FORUDSÆTNINGER FOR DET GODE POLITIARBEJDE	Side 21
ERFARINGER I PROJEKTET – MED SAMARBEJDSFOKUS	
SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNE OG POLITI	Side 23
DET GODE SAMARBEJDE	Side 24
BEHOV FOR TÆTTERE SAMARBEJDE MED ANDRE	Side 25
BILAG 1: FORANDRINGSTEORI	Side 26

INDLEDNING

Følgende er en afsluttende rapport udarbejdet på baggrund af ekstern evaluering af Tryg i Sydøstjylland. Evalueringsrapporten er udarbejdet på baggrund af dataindsamling, der blev gennemført i perioden marts til august 2024.

I rapporten vil evalueringens konklusioner og anbefalinger blive præsenteret, ligesom de bagvedliggende analyser bliver fremstillet. Evalueringen har både til formål at følge op på projektets mål, og der er særlig fokus på, hvilke erfaringer der er etableret på baggrund af Tryg i Sydøstjylland, og dermed hvordan der med fordel kan arbejdes med spredning til landets øvrige kommuner. Rapporten indeholder dermed præsentation af de modeller, der i evalueringen af Tryg i Sydøstjylland er identificeret både på kommunalt niveau og i politiet.

Rapportens opbygning

Rapporten præsenterer indledningsvist Tryg i Sydøstjylland kort, foruden formålet med og datagrundlaget for evalueringen.

Derefter følger evalueringens overordnede konklusioner og anbefalinger. Anbefalingerne knytter sig både til det videre udviklingsarbejde blandt de syv kommuner og Sydøstjyllands Politi, ligesom der gives anbefalinger til spredning af projektets erfaringer bredere.

Herefter præsenteres tre modeller for kommunalt arbejde med stalking i de involverede kommuner, foruden den på baggrund af evalueringen identificerede velfungerende struktur for arbejdet i politiet.

- 1 Sidst følger tre afsnit der præsenterer erfaringer i hhv. kommunalt perspektiv, for politiet og i samarbejdet.

INTRO TIL TRYK I SYDØSTJYLLAND

Baggrund og formål

Dansk Stalkingcenter igangsatte primo 2022 projektet 'Tryk i Sydøstjylland' i samarbejde med Sydøstjyllands Politi og syv omkringliggende kommuner: Horsens, Hedensted, Vejle, Billund, Kolding, Skanderborg og Fredericia. Projektet blev igangsat som en pilotafprøvning med henblik på udvikling og afprøvning af en tværsektoriel samarbejdsmodel med henblik på at etablere nye forebyggende og tryksskabende tiltag i nærområderne.

Tryk i Sydøstjylland byggede videre på erfaringerne fra projektet 'Tryk i Esbjerg', hvor Syd- og Sønderjyllands Politi og Esbjerg Kommune sammen med Dansk Stalking Center gennemførte et projekt, der i den eksterne evaluering viste gode resultater i forhold til at styrke samarbejde og understøtte det forebyggende og tidlige arbejde omkring stalking (Evaluering af Tryk i Esbjerg, Social Respons, 2019).

Formålet med Tryk i Sydøstjylland er at udvikle og kvalificere den model, der gennem Tryk i Esbjerg blev etableret, herunder at afprøve modellen i forskellige kommunale kontekster og størrelser. I projektbeskrivelsen for Tryk i Sydøstjylland er formålet beskrevet på følgende måde:

At styrke lokale forebyggende og tryksskabende indsatser gennem tværfaglig kvalificering af politimæssige, kommunale og sundhedsmæssige tiltag i forhold til bedre håndtering af stalking.

Projektperiode

Projektet blev igangsat primo 2022 med en planlagt tidsramme frem til udgangen af 2023. Her blev projektet imidlertid forlænget til også at inkludere 2024.

Målgruppe

Projektets målgruppe er først og fremmest de fagpersoner, som både kommunalt og i politiet er i berøring med borgere, der er udsatte eller udsætter andre for stalking. Kommunalt har der særligt været fokuseret på ledere og medarbejdere i Beskæftigelse, Jobcenter, Børn og Unge og Familieafdelingen. Sekundært er målgruppen for projektet de borgere, der er udsatte eller udsætter andre for stalking.

Projektorganisering

Projektet er organiseret gennem et samarbejde mellem Dansk Stalking Center, Sydøstjyllands Politi og de syv involverede kommuner. Der har gennem hele projektet været en styregruppe bestående af medlemmer fra alle aktørgrupper. Styregruppen har haft til opgave at sikre projektets fremdrift og den ledelsesmæssige opbakning blandt de involverede.

I dagligdagen har projektet været drevet af tæt parløb mellem særligt Dansk Stalking Center og en koordinator fra Sydøstjyllands Politi, som i fællesskab har haft projektledelsen.

PROJEKTETS INDHOLD

Tryg i Sydøstjylland er som beskrevet et samarbejdsprojekt, hvor der både er arbejdet fælles og blandt de involverede aktører hver især. Det har været en central præmis for projektet, at særligt de involverede kommuner har skulle finde den form og måde at arbejde på, som matchede både deres organisering og ressourcer.

Tryg i Sydøstjylland har indholdsmæssigt indeholdt følgende:

OPKVALIFICERING

Der er gennem uddannelsesdage, workshops, lokale oplæg, dialogmøder, skriftlige guides og lancering af fagportal arbejdet med opkvalificering af centrale medarbejdere i kommunerne i forhold til stalking.

SAMARBEJDE

Både gennem styregruppe og projektets grundlæggende struktur er der etableret samarbejde mellem kommuner og politi både formelt og mere uformelt i hverdagen. Derudover er samarbejdet mellem de involverede kommuner og Sydøstjyllands Politi og Dansk stalking center blevet stærkere og mere formaliseret.

LOKALE TILTAG

Særligt de involverede kommuner har arbejdet med lokale tiltag, herunder at tildele særligt ansvar for stalkingindsatsen til få eller flere personer, udarbejdelse af action cards og handleplaner, udvikling af materialer til borgere på hjemmeside samt til personale på intranet, uddeling af materialer til borgere på eksempelvis biblioteker mv. Disse lokale tiltag er udfoldet i beskrivelse af de udviklede modeller senere i rapporten.

OM EVALUERINGEN

Evalueringen af Tryg i Sydøstjylland er gennemført med inspiration fra virkningsevaluering, hvormed et centralt arbejdsredskab i evalueringen har været en forandringsteori (se Bilag 1: Forandringsteori). Tryg i Sydøstjylland blev i den første del af projektfasen evalueret af Oxford Research, som midtvejs udarbejdede et læringsnotat, som indgik som projektgreb i videreudviklingen af projektet fra ultimo 2023 og frem. Ved etablering af samarbejde med Ineva, som har varetaget evalueringen fra primo 2024, blev den oprindelige forandringsteori genbesøgt og justeret, så den afspejlede projektets virkelighed og udvikling. Det er denne forandringsteori, der har været afsæt for gennemførelse af dataindsamling og analyse i 2024 og dermed denne evalueringsrapport.

Formålet med evalueringen er:

- At etablere viden om hvorvidt og i hvilken grad Tryg i Sydøstjylland er lykkedes med at opnå de opstillede mål og ambitioner for projektet, og at give nuancerede forklaringer på hvordan den skabte værdi er opstået
- At etablere viden om implementeringen af Tryg i Sydøstjylland, herunder afdækning af hvilke kontekstuelle faktorer, der har betydning for den gode implementeringsproces. Dette med henblik på både at understøtte fortsat udvikling og implementering i de 7 involverede kommuner og ikke mindst give de bedste betingelser for god og effektiv implementering i en spredning af projektets indhold.
- At understøtte Tryg i Sydøstjylland ved at give nuancerede forklaringer på hvad der virker for hvem under hvilke omstændigheder, og på denne baggrund give anbefalinger til udvikling og bedst mulig realisering af de potentialer, der bor i Tryg i Sydøstjylland
- At understøtte - gennem formidling - at evalueringen af Tryg i Sydøstjylland bliver anvendt, både i Dansk stalking center til videre udvikling af indsatser og projekter, og ikke mindst bredt i Danmark hos både politi, Kriminalforsorgen, kommuner og øvrige, der har ønske og ambition om at arbejde mod nedbringelse af stalking og hjælp til de involverede parter.

Evalueringen er udarbejdet på baggrund af følgende **datagrundlag**:

- Desk research på de syv involverede kommunernes hjemmesider med særligt fokus på forvaltningsopbygning og struktur
- Desk research på politikredses hjemmeside samt Google med særlig fokus på organisering og struktur om organisering af stalkingindsats
- Interviews i to runder med de syv involverede kommuner – leder- og medarbejderniveau
- Interviews med medarbejdere fra Sydøstjyllands Politi der arbejder med stalking - leder- og medarbejderniveau
- Individuelle interviews med to medlemmer af styregruppen
- Interviews med fire stalkingudsatte
- Interview med en stalkingudøver
- Interviews med andre politikredse end Sydøstjyllands Politi – leder- og medarbejderniveau
- Interviews med øvrige aktører herunder:
 - Kriminalforsorgen
 - Danske Regioner
 - Familieretshuset
 - Familieambulatoriet Hvidovre
 - Offerrådgivningen
 - Andre politikredse end Sydøstjyllands Politi
- Dataindsamling ifm. uddannelsesdag med de syv kommuner og Sydøstjyllands Politi

Der har i øvrigt været forsøgt at planlægge interviews med øvrige aktører, herunder Krisecentre og udenlandske aktører der minder om Dansk Stalking Center, hvilket dog ikke er lykkedes.

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Følgende er konklusioner på baggrund af den samlede evaluering. Konklusionerne er præsenteret i ikke-hierarkisk rækkefølge.

Projektets overordnede mål er opnået

Tryk i Sydøstjyllands overordnede mål om *”at styrke lokale forebyggende og tryghedsskabende indsatser gennem tværfaglig kvalificering af politimæssige, kommunale og sundhedsmæssige tiltag i forhold til bedre håndtering af stalking”*, konkluderes, på baggrund af den samlede evaluering, at være opnået. Det ses på tværs af de syv kommuner, at alle gennem projektet har taget initiativ til nye tiltag, strukturer og måder at arbejde med og imødekomme de sager omkring stalking, der måtte vise sig. Dette foruden det styrkede samarbejde mellem projektets aktører været værdifuld og giver dermed anledning til den overordnede konklusion.

Kommunerne er en vigtig aktør i det forebyggende arbejde mod stalking

Det konkluderes på baggrund af evalueringen, at kommuner er en vigtig aktør i ambitionen om at forebyggelse og sætte tidligt ind over for stalking. Kommunerne har kontakt til mange borgere, og har derigennem med den rette opmærksomhed på stalking, de rette kompetencer samt et godt samarbejde med politi og Dansk Stalking Center i høj grad mulighed for at identificere og igangsætte initiativer, der kan bidrage til den tidlige indsats. Det ses i evalueringen, at det primært er i mødet mellem kommune og borger i beskæftigelse samt i skole- og familieforvaltninger, at det lykkes at identificere stalkingadfærd og igangsætte de rette foranstaltninger for at understøtte borgerne.

Det systematiserede samarbejde mellem kommune og politi er bidragende

Det samarbejde der er etableret mellem Sydøstjyllands Politi og de syv kommuner har konkret bidraget til en styrket fælles håndtering af stalkingsager og der ses eksempler på betydningsfuld tidlig indsats i samarbejdet. Det ses forskelligt i de syv kommuner hvor tæt samarbejdet er, hvilket vurderes at have betydning for potentialet for den fælles indsats. Det er fremmende for dette, når der er et løbende og uformelt samarbejde, hvor man foruden de strukturerede samarbejdsflader også har hverdagskontakt og giver sparring på tværs. Når samarbejdet har denne karakter opstår der fælles fodslag og fælles, konstruktiv indsats.

Variation giver de bedste betingelser

Det ses på tværs af de syv kommuner, at der er store variationer i den måde, de har valgt at tilrettelægge deres stalkingindsats, hvilket samlet set vurderes at være denne rette implementering. Evalueringen af Tryk i Sydøstjylland viser, at stalkingindsatsen skal tilpasses den kommunale kontekst for at opleves som meningsfuld og håndterbar. Dermed er det en vigtig konklusion på baggrund af evalueringen, at spredning forudsætter forskellige modeller, som imødeser de lokale kontekster. Der er i projektet identificeret tre modeller, som er forskellige i deres tilgang til arbejdet og som dermed kan imødeser forskellige udgangspunkter og ressourcer. Det er væsentligt at bemærke, at alle tre modeller udgør en betragtelig styrkelse af fokus på, systematik og kompetencer i forhold til stalkingindsatsen.

Alle kommuner har fundet en, for dem, velegnet model

De involverede syv kommuner har alle fundet modeller til arbejdet med stalking, som de finder meningsfulde og som opleves at matche det ansvar, den forpligtelse, de ressourcer og også den oplevelse af omfanget af sager, som findes i den enkelte kommune. Alle kommuner er lykkedes godt med implementeringen af den model de har valgt, og der ses dermed høj implementeringsfidelitet. Der er arbejdet konkret og målrettet med lokale materialer, som understøtter oplevelsen af at have kompetencer og systemer, der kan imødekomme de sager om stalking, der måtte komme.

KONKLUSIONER

1 af 2

Viden i minimum Børne- og Familieafdelingen, i Beskæftigelse og meget gerne i Voksenspecialområdet

Det konkluderes på baggrund af evalueringen, at det er fremmende for arbejdet med opsøgning og håndtering af stalkingsager, at der er viden og fokus på feltet som minimum i Børne og Familieafdelingen, i Beskæftigelsesområdet og meget gerne også i Voksenspecialområdet. Alle kommuner har søgt at skabe viden på tværs af forvaltningsområderne om arbejdet med stalking, men på forskellig vis og med forskellige intensitet, hvilket udfoldes i de identificerede modeller. Det ses ikke, at der er behov for viden om stalking ved alle frontmedarbejdere (eksempelvis pædagoger, lærere, social- og sundhedsassistenter mv.), men der er brug for at der er viden om, hvem i kommunen der kan trækkes på og har den nødvendige kapacitet. Dette særligt på ledelsesniveau, således at ledelsen kan være brobygger til ressourcepersonerne ved bekymring og mistanke og uhensigtsmæssig adfærd.

Organisering i eksisterende strukturer er understøttende

De kommuner, som har implementeret arbejdet med stalking i eksisterende strukturer om relaterede temaer som eksempelvis æreskrænkelser og radikalisering, får fordel af dette. Dette både i arbejdet internt i kommunen på tværs af forvaltningsområdet og ikke mindst i samarbejdet med politiet.

Flere materialer havde understøttet

De involverede kommuner har alle udviklet materialer, der nu indgår som en del af deres beredskab omkring stalking. For de flestes vedkommende drejer det sig om en side på deres hjemmeside rettet mod borgere, materiale til intranet, action cards, handleplaner, materialer til oplæg på tværs af afdelinger, nyhedsbreve mv. Evalueringen viser, at det ville have sænket kompleksiteten af projektet og gjort arbejdet med udbredelse af viden om stalking i kommunen simplere for de involverede, hvis der havde været et større præfabrikeret materiale. Det vurderes, at den lokale udarbejdelse af dem har givet ejerskab internt, hvilket er positivt, men den ekstra indsats det har krævet, vurderes ikke at stå mål med gevinsten ved at udvikle alt materialet selv. Denne erfaring er dermed en vigtig læring at tage med i spredningen, jf. anbefalinger og læringer i næste afsnit.

Syddøstjylland Politis organisering har understøttet det tætte samarbejde

Det ses tydeligt i datamaterialet, at Syddøstjyllands politi har en særlig organisering omkring stalking, herunder at der er ressourcepersoner med særlig viden om stalking placeret decentralt. Dette har stor betydning for det målrettede arbejde med netop dette felt. Ingen andre politikredse har denne organisering, hvilket må medtages som kontekstuel forståelse i ambitionen om at udbrede fokus på stalking og samarbejde med kommuner i andre politikredse.

KONKLUSIONER

2 af 2

ANBEFALINGER OG LÆRINGER

Understøt spredning af stalkingindsats til landets kommuner og politikredse

Evalueringen af Tryk i Sydøstjylland viser, at kommunen som aktør har et mulighedsrum til at gøre en forskel i forhold til stalking, særligt når der etableres samarbejde med politiet. Det er dermed anbefalingen på baggrund af evalueringen, at der arbejdes mod at sprede den viden og de erfaringer, der er etableret i Tryk i Sydøstjylland til andre kommuner. Dette kan understøttes gennem en implementeringsguide, der kan tilgås som en del af Dansk Stalking Centers materialer, eksempelvis danskstalkingcenter.dk eller sammenmodstalking.dk.

Understøt med materialer, også til de kommuner, der allerede er i gang

Som nævnt er det klart på baggrund af evalueringen, at materialer udarbejdet af Dansk Stalking Center og udbredt på tværs ville have forsimplet arbejdet med implementering. Dette vurderes også at gælde i det fremadrettede arbejde, hvor kompetencerne og fokus skal fastholdes i kommunerne. Her vil løbende viden på området fra Dansk Stalking Center og materialer, der kan spredes i kommunen være af stor betydning. Kommunerne har ikke ressourcer til at holde sig ajour videnskabsmæssigt på området, og har dermed brug for Dansk Stalking Center som videnscenter og udbreder af viden.

Styrk samarbejdet med andre aktører

Dataindsamlingen har afdækket et stort ønske og behov for mere viden om stalking blandt aktører uden for kommunerne. Dette både eksempelvis i Kriminalforsorgen, Krisecentre, Danske Regioner og Familieretshuse. Samtidig er der fokus fra både kommuner og politi om, at en styrket koordinering og deling af viden særligt mellem kommuner, politi og krisecentre vil have stor betydning for arbejdet. Det er dermed anbefalingen på baggrund af evalueringen, at der tages initiativ til et udvidet samarbejde, således at kommunerne er én aktør ud af flere, der samlet set arbejder for at forebygge og håndtere stalkingsager og samarbejder om dette.

Understøt målrettet indsats og anerkendelse af dette i politiet

Evalueringen viser som beskrevet under konklusioner, at Sydøstjyllands Politis organiseringen omkring stalking er understøttende for samarbejdet med kommunerne og Dansk Stalking Center, da det er tydeligt hvem der varetager opgaverne i politiet. Det ses samtidig, at det udelukkende at have med stalkingsager at gøre kan være udfordrende for den mentale sundhed på arbejdet. Det er langvarige sager, der kræver meget opmærksomhed og i nogle tilfælde kun i begrænset omfang flytter sig. Der er dermed brug for tydelig ledelsesmæssig anerkendelse af og opbakning til at give sagerne den plads, der er krævet for at hjælpe borgerne – og til at hjælpe medarbejderne med at fastholde trivsel og arbejdsglæde i håndteringen af sagsområdet.

PROJEKTETS ERFARINGER OM VELEGNEDE ORGANISATORISKE MODELLER

3 KOMMUNALE MODELLER

Som en del af evalueringsarbejdet er det afdækket, hvordan de syv involverede kommuner har valgt at arbejde med stalkingindsatsen lokalt. Alle syv kommuner har truffet bevidste valg om implementeringen af projektet og er dermed landet i modeller, der opleves som velfungerende og matcher de behov og ressourcer, der opleves at være i den enkelte kommune.

På baggrund af de syv forklaringer og modeller, er der udledt tre forskellige modeller, som er præsenteret på de følgende sider.

Model 1 er den mindst omfattende model og Model 3 er den mest omfattende model. De kommuner, der arbejder med modeller, der ligner Model 1 er fuldt ud lige så tilpasse og tilfredse med denne model, som de kommuner, der arbejder med modeller, der ligner Model 3. Samme gør sig gældende for model 2, i øvrigt. I arbejdet med at udbrede arbejdet med Tryk i Sydøstjylland er det afgørende formidlingsmæssigt at understrege, at der ikke er tale om et hierarki, og at Model 3 ikke pr. definition er bedre end Model 1 og 2. Det må og skal være op til kommunerne at vurdere, hvad der er den rigtige strategi for dem. Og det ses tydeligt i materialet, at alle tre modeller giver skærpet fokus på opmærksomhed på stalking samt viden om brobygningsmuligheder til politi og Dansk Stalking Center, hvilket ses at være et vigtig resultat af fokus på feltet, uanset model.

Det er essentielt at bemærke, at modellerne og både deres indhold og ikke mindst formidlingen af dem i en implementeringsguide vil være under fortsat nuancering og udvikling i det videre arbejde med evalueringen af Tryk i Sydøstjylland. Det er oplagt i spredningsarbejde at præsentere modellerne og deres indhold for kommuner, som står over for at igangsætte en skærpet indsats i forhold til stalking.

MODEL 1: INFORMATION OG PLAN

Kontekstuelle faktorer

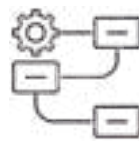
Model 1 ses i kommuner, der er præget af følgende kontekstuelle forhold:

- Lille kommune og dermed mange sagsområder samlet på få personer.
- Enkel forvaltningsstruktur med få forvaltningsområder, og dermed tæt samarbejde på tværs af fagområder.
- Begrænsede ressourcer til sagsområder, som opleves som havende begrænset omfang, og som der ikke lovgivningsmæssigt er kommunal forpligtelse tilknyttet.
- Strategi for og praksis med brobygning til eksperter inden for de fagområder, hvor det er vanskeligt at have ekspertise som (lille) kommune
- Ønske om at have et beredskab klar, når og såfremt der viser sig stalkingsager hos de borgere, der er i kontakt med kommunen – ikke et ønske om eller fokus på opsporing.

Den rigtige model under disse forhold

Model 1 er den rigtige model for kommuner, som ønsker at have et beredskab og styrke den grundlæggende viden om stalking og håndtering af de sager, der potentielt dukker op. Model 1 er velegnet til at skabe Fokus og struktur, og at der derigennem bliver skabt en ramme for arbejdet med stalking, men uden at det kan forventes, at der gennem arbejdet vil opspores flere stalkingsager, og dermed potentielt skabe forebyggende eller tidlig intervention.

Modellens indhold

I model 1 er logikken, at der skal være viden i kommunen og et beredskab, der kan aktiveres hvis/når der er mistanke om stalking. Modellen består af følgende elementer:

- **Få personer i kommunen har særlig viden om stalking og har et særligt ansvar for at bære denne viden.** Viden er etableret gennem samarbejde med Dansk Stalking Center og ved deltagelse i uddannelsesdage.
- **De ansvarlige er fordelt på centrale fagområder**, hvor det vurderes mest sandsynligt, at stalking vil kunne identificeres: Børn og Familie og Beskæftigelse.
 - Det ses at være fremmede for model 1, når de ansvarlige er på lederniveau, så der sikres ledelsesmæssig forankring.
- **Der er udarbejdet enkel information om stalking til borgerne**, der findes tilgængeligt på kommunens hjemmeside, hvilket kan understøttes gennem postkost eller placher, der er placeret hvor borgerne kommer, eksempelvis i Borgerservice og på biblioteker. I materialet tydeliggøres det, hvem der kan kontaktes i kommunen, ligesom der henvises til Dansk Stalking Center og politiet ved akutte situationer.
- **Der er udarbejdet enkel information på kommunens intranet**, hvor det formidles hvem der er kontakt-/ressourcepersoner, som kan kontaktes ved mistanke om stalking. Der henvises i øvrigt til Dansk Stalking Center og politiet ved akutte situationer.
- **Relevante medarbejdere informeres på afdelingsmøder om stalking som fænomen og hvem der kan kontaktes ved mistanke.** Relevante medarbejdere forstås her som medarbejdere der har myndighedskontakt med borgere.
- Der er udarbejdet **actions cards eller handleplan**, hvor det er beskrevet hvilke handlinger der skal sættes i gang, hvis der er mistanke om stalking. Der er særlig fokus på brobygning til Dansk Stalking Center og politiet.

MODEL 2: INFORMATION, FOKUS OG PLAN

Kontekstuelle faktorer

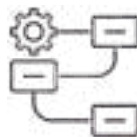
Model 2 ses i kommuner, der er præget af følgende kontekstuelle forhold:

- Mellem eller store kommuner
- Forvaltningsstruktur hvor de primære fag- og lovgivningsområder er opdelt i forskellige forvaltninger
- Samarbejde på tværs af forvaltninger om andre fagområder
- Ønske om at have viden og beredskab klar, samt i et vist omfang være opsøgende over for tidlig opsporing af stalking

Den rigtige model under disse forhold

Model 2 er den rigtige model for kommuner, som ønsker en målrettet model for arbejdet med stalking, der gør brobygningen til særkompetencer i Dansk Stalking Center og/eller politiet god og meningsfuld for borgeren. Der ønskes bred involvering og at mange forskellige faggrupper har kendskab og indsigt, der kan bringes i anvendelse.

Modellens indhold

I model 2 er logikken, at der både er en kommunal mulighed i kraft af mødet med mange borgere at opspore og reagere på mistanke om stalking, og at arbejdet først og fremmest omhandler brobygning til rette instanser. Modellen består af følgende elementer:

- **En eller få har koordinerende og særligt ansvar, både i forhold til den kommunale spredning samt samarbejde til Dansk Stalking Center og politiet.**
 - Der er tydeligt ledelsesmæssig mandat, men ikke nødvendigvis ledelse repræsenteret blandt de ansvarlige.
- **En større gruppe på mellem 10 og 15 personer i kommunen har særlig viden om stalking og har særlige roller ift. opsporing, som formidlere og ved brobygning.** Viden er etableret gennem samarbejde med Dansk Stalking Center og ved deltagelse i uddannelsesdage.
- **Ressourcepersoner er fordelt bredt ud på fagområder, hvor der er berøring med borgere,** herunder: Børn og Familie (herunder dagtilbud, skole og SSP), B beskæftigelse, Voksenspecialområdet, Psykiatrien og Misbrug
- Der er etableret en **mødestruktur i gruppen med særligt ansvar med fokus på stalking** – eksempelvis møde fire gange om året. Møderne anvendes til sags gennemgang, videndeling og sparring på konkrete sager.
- **Relevante medarbejdere informeres på afdelingsmøder om stalking som fænomen og hvem der kan kontaktes ved mistanke.** Relevante medarbejdere forstås her bredt i kommunen.
- **Der er udarbejdet enkel information om stalking til borgerne,** der findes tilgængeligt på kommunens hjemmeside, hvilket kan understøttes gennem postkort eller plancher, der er placeret hvor borgerne kommer, eksempelvis i Borgerservice og på biblioteker.
- **Der er udarbejdet enkel information på kommunens intranet,** hvor det formidles hvem der er kontakt-/ressourcepersoner, som kan kontaktes ved mistanke om stalking.
- Der er udarbejdet **actions cards eller handleplan,** hvor det er beskrevet hvilke handlinger, der skal sættes i gang, hvis der er mistanke om stalking.

MODEL 3: INFORMATION, FOKUS, SAMARBEJDE OG PLAN

Kontekstuelle faktorer

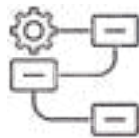
Model 3 ses i kommuner, der er præget af følgende kontekstuelle forhold:

- Mellem eller store kommuner
- Forvaltningsstruktur hvor de primære fag- og lovgivningsområder er opdelt i forskellige forvaltninger
- Eksisterende organisatoriske strukturer med samarbejde på tværs af forvaltninger til håndtering af relaterede emner, herunder æresrelateret vold, radikalisering og bandeexit.
- Samarbejde med politiet om relaterede emner.
- Ønske om at have viden og beredskab klar, samt at have beredskab til opsøgende arbejde og med opsporing af stalking

Den rigtige model under disse forhold

Model 3 er den rigtige model for kommuner, som i forvejen har en velfungerende struktur i arbejdet med andre tematikker, som kan have politiets involvering grundet kriminalisering. Det er dermed kommuner, som ønsker en ambitiøs model for arbejdet, som foruden det tætte samarbejde med politiet ønsker at så mange fagpersoner som muligt har nogen viden på området, og ved hvor der kan opsøges yderligere sparring. Model 3 er rigtige for kommuner, som ønsker et særligt fokus på stalking, og vurderer at netop kommunen har gode muligheder for at opspore stalking tidligt og sætte de rette foranstaltninger i gang, herunder brobygning til Dansk Stalking Center og evt. politi.

Modellens indhold

I model 3 er logikken, at der både er et kommunalt ansvar og en kommunal mulighed i kraft af mødet med mange borgere at opspore og reagere på mistanke om stalking. Modellen består af følgende elementer:

- **En eller få har koordinerende og særligt ansvar, både i forhold til den kommunale spredning samt samarbejde til Dansk Stalking Center og politiet.**
 - Der er tydeligt ledelsesmæssig mandat, men ikke nødvendigvis ledelse repræsenteret blandt de ansvarlige.
- **En større gruppe på mellem 10 og 15 personer i kommunen har særlig viden om stalking og har ift. opsporing, formidlere og brobygning.** Viden er etableret gennem samarbejde med Dansk Stalking Center og ved deltagelse i uddannelsesdage.
- **Ressourcepersoner er fordelt bredt ud på fagområder, hvor der er berøring med borgere,** herunder: Børn og Familie (herunder dagtilbud, skole og SSP), Beskæftigelse, Voksenspecialområdet, Psykiatrien og Misbrug
- Der etableres en **mødestruktur i gruppen med særligt ansvar med fokus på stalking** – eksempelvis møde fire gange om året. Møderne anvendes til sagsgennemgang, videndeling og sparring på konkrete sager.
- Ved identificerede sager får **borger kontakt til en af de ansvarlige**, som understøtter processen og evt. kontakt til Dansk Stalking Center og/eller politi i samarbejde med borger.
- Der er **samarbejde med praktiserende læger** om formidlingsmaterialer om stalking i venteværelser.
- **Samarbejde med politi**, hvor der er sparring og uformel drøftelse af dilemmaer og sager.
- **Inddragelse af Dansk Stalking Center i formidling bredt i kommunen**, hvor ledere og medarbejdere bredt i kommunen gives grundlæggende viden om stalking.
- **Der er udarbejdet enkel information om stalking til borgerne**, der findes tilgængeligt på kommunens hjemmeside, hvilket kan understøttes gennem postkost eller placher, der er placeret hvor borgerne kommer, eksempelvis i Borgerservice og på biblioteker.
- **Der er udarbejdet enkel information på kommunens intranet**, hvor det formidles hvem der er kontakt-/ressourcepersoner, som kan kontaktes ved mistanke om stalking.
- **Relevante medarbejdere informeres på afdelingsmøder om stalking som fænomen og hvem der kan kontaktes ved mistanke.** Relevante medarbejdere forstås her bredt i kommunen.
- Der arbejdes med formidling på **onboarding-kurser** eller andre strukturer, hvor nye ledere og medarbejdere informeres om stalkingindsatsen.
- Der er udarbejdet **actions cards eller handleplan**, hvor det er beskrevet hvilke handlinger der skal sættes i gang, hvis der er mistanke om stalking.
- Der gennemføres **evaluering** af de afviklede sager i en fast struktur for at sikre læring og opfølgning.

Sydøstjyllands Politi har en særlig organisering i forhold til stalking sammenlignet med andre politikredse. Man har truffet et strategisk valg om at give temaet særlig opmærksomhed, hvilket konkret udmønter sig i, at en række medarbejdere har stalking som deres eneste eller klart primære sagsområde. Politiassistenterne med stalking som sagsområde er placeret fysisk rundt i politikredsen, hvilket er udtryk for ønske om at være tæt på både sager, borgere og samarbejdspartnere, herunder kommunerne.

Sydøstjyllands Politis organisering viser sig gennem evalueringen af Tryk i Sydøstjylland at være understøttende for arbejdet i projektet og samarbejdet med kommunerne. Først og fremmest er det betydningsfuldt, at det er tydeligt for de kommunale samarbejdspartnere, hvem de skal tage fat i, hvis der er spørgsmål eller behov for samarbejde. Alle de involverede ressourcepersoner i kommunerne har kendskab både til den politiassistent, der har en særlig koordinerende rolle på tværs af stalkingindsatsen, ligesom der de fleste steder er kendskab og kontakt til den lokale assistent.

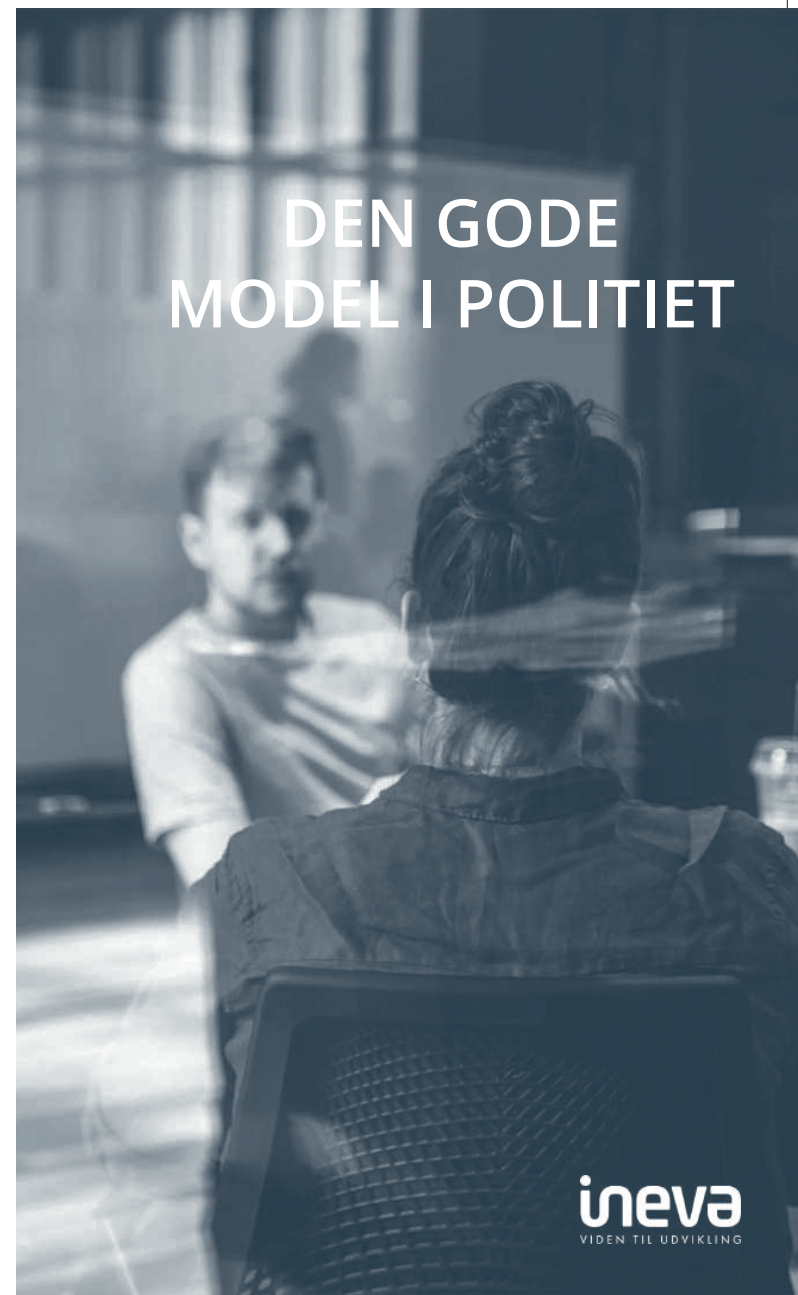
Det forklares at de involverede assistenter i Sydøstjyllands Politi, at den valgte organisering giver fokus og en oplevelse af, at stalking er et højtprioriteret område. Det forklares ligeledes, at der ses en sammenhæng mellem antallet af sager i Sydøstjyllands Politikreds og andre politikredse, hvilket ifølge de interviewede er udtryk for, at der både er fokus og særlige kompetencer til at håndtere stalking i Sydøstjyllands Politi, hvilket er betydningsfuldt for sagsforløbene.

Vi ser det (stalking, red.) meget mere nu – hvor vi er opmærksomme på det. Det eksploderer jo i antal pludselig. Fra år til år. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Derudover forklares det, at de som politi er optaget af at være vejledende, både over for udsatte og stalkingudøver, dog med den vigtige præmis, at der skal være objektivitet i politiets arbejde. Det vejledende arbejde kan ske også uden at en sag bliver til en strafferetslig sag, og initieres i et ønske og en ambition om at arbejde forebyggende og med tidlig indsats, hvilket i en række sager opleves som velfungerende.

Samlet set er det altså vurderingen på baggrund af evalueringen, at den valgte organisering i Sydøstjyllands Politi er understøttende for stalkingarbejdet generelt og i særdeleshed for samarbejdet med kommunerne, hvilket udfoldes senere i denne rapport.

ERFARINGER I PROJEKTET – MED KOMMUNALT FOKUS

ANTALLET AF SAGER

Der ses i det indsamlede datamateriale store udsving blandt de involverede kommuner i forhold til, hvor mange stalkingsager, man oplever i den kommunale sagsstamme. Ingen i kommunerne sætter spørgsmålstegn ved de opgørelser over årlige antal stalkingsager i Danmark, de er blevet præsenteret for på uddannelsesdage i forbindelse med Tryk i Sydøstjylland, men der ses stor variation i hvor meget kommunerne oplever at være i berøring med disse sager. Dertil ses det, at de kommuner, der har meget få sager, også italesætter, at de har vanskeligt ved at få øje på, hvordan eller hvem der skulle identificere flere sager i kommunalt regi.

Stalking fylder jo enormt lidt i vores hverdag. Og hvis vi skal have medarbejdere, der samtidig skal løbe med beredskabsplaner om stalking, ekstremisme, radikalisering og social kontrol, så kan det godt drukne i ingenting. (kommunal aktør)

Andre af kommunerne oplever, at stalkingsager i de kommunale sager har en ret høj forekomst, og dermed er noget, der opleves som en del af den kommunale hverdag.

Det ses tydeligt at de kommuner, som oplever at have få sager også er de kommuner, som har valgt en enkel model, som primært fokuserer på at have information tilgængelig til borgere og medarbejdere og have en plan klar, hvis der dukker stalkingsager op. De kommuner, som oplever at have flere sager har det til fælles, at de har valgt en mere udvidet implementering, hvor der er formidlet bredere, hvor der er en struktur for løbende sparring og drøftelser af feltet, og hvor der for nogen også er løbende dialog og samarbejde med politiet og Dansk Stalking Center (modeller 2 og 3 jævnfør tidligere beskrivelse).

Valg af model er selvforstærkende

Det ses jf. forklaringer på forrige side, at model 2 og 3 synes at have en selvforstærkende effekt, altså at når man implementerer en mere omfattende og bred struktur for arbejdet med stalking, herunder at have løbende både drøftelser og meget gerne 'onboarding' af nye ledere og medarbejdere, så ses det også i antallet af identificerede sager. Når flere fagpersoner i kommunerne har viden, og når der er organisatorisk fokus på feltet, så identificeres der flere sager. Dette være sig i jobcenteret, hvor en borger er sygemeldt og det viser sig, at stalking er en del af det, der belaster. Det kan være i Børne- og familieafdelingen, hvor det viser sig at den ene part i et ungt tidligere kærestepar bruger det sociale medier på en uhensigtsmæssig måde, der tenderer til stalking. Det kan være i misbrugs- eller psykiatrien hvor der etableres mistanke om stalkingadfærd.

Dermed ligger der en vigtig strategisk opgave hos kommunerne i forhold til at beslutte, hvilket niveau de ønsker at arbejde med stalking på. Der er ikke noget lovmæssigt grundlag særlig tilknyttet stalking, hvormed ambitionsniveauet alene ligger hos kommunerne. Det vurderes væsentligt for succesen med udbredelsen af fokus på stalkingindsatsen i kommunerne, at det anerkendes at niveauet vil være forskelligt, og at model 1 er langt bedre end ikke at have et beredskab. Samtidig må det understreges for kommunerne, at erfaringen viser at en mere omfattende model, der rækker længere ud i organisationen, har konkret betydning for tidlig opsporing og dermed mulighed for at hjælpe de borgere, der udsættes for stalking.

Antagelsen er at en tydeliggørelse af hvilke typer sager, der viser sig hos de kommuner der arbejder med en udvidet model, potentielt kan understøtte indsigten hos de kommuner, der ikke oplever sager. Det ligger dermed som et forslag til det videre evalueringsarbejde, at udarbejde en række sagsfremstilling, hvor sager om stalking der er identificeres i kommuner bliver præsenteret. Dette er udfoldet senere i læringsnotatet.

Mere viden og flere værktøjer

Evalueringen af Tryg i Sydøstjylland viser tydeligt, at de involverede kommunale medarbejdere, som har fået en særlig rolle og funktion som ressourcepersoner i projektet, har opnået større viden og en oplevet stærkere kompetence til at indgå i sager omkring opsporing og igangsættelse af rette initiativer ved mistanke om stalking. Kompetencerne er særligt etableret på de indlagte uddannelsesdage, hvor både politi og Dansk Stalking Center har stået for undervisning og facilitering. Dette har samlet set givet en oplevelse af at være godt klædt på til at varetage de situationer, der måtte komme. De ressourcepersoner, der har oplevet egentlige stalkingsager fortæller, at de har oplevet at have rette kompetencer til at varetage arbejdet, dette ikke mindst gennem brobygning til andre instanser, herunder både politi og Dansk Stalking Center.

” Samarbejdet har virkelig hjulpet os med at få et sprog omkring stalking, så vi kan italesætte det tidligere i forløbet. (kommunal aktør)

Anvendelse i andre typer af sager

I forlængelse af pointerne omkring den store forskel på oplevelsen af sager i de involverede kommuner, fremkommer et andet interessant perspektiv, nemlig det at den opbyggede nye viden og nye kompetencer, der er etableret gennem deltagelse i Tryg i Sydøstjylland, anvendes i andre arenaer.

Flere af de kommunale aktører forklarer i interview, at de endnu ikke har oplevet egentlige stalkingsager, men at de ikke desto mindre anvender de redskaber og den viden, de igennem projektet har fået med sig. Dette eksempelvis i konfliktsager, som mange af de kommunale medarbejdere oplever oftere end egentlige stalkingsager, eksempelvis i forbindelse med konfliktfyldte skilsmisser. Her bringes spørgeteknik og indsigt i hvordan uhensigtsmæssig adfærd påvirker aktivt ind i samarbejdet med familierne, hvilket opleves som understøttende og brugbart, også selv om der ikke er tale om stalkingsager i gængs forstand.

” Selvom vi ikke har mange rene stalkingsager, har projektet hjulpet os til at identificere situationer, der kunne udvikle sig til det. (kommunal aktør)

KOMPETENCER I KOMMUNERNE

Faglige samtaler

Samtidig har projektet hjulpet med at etablere eller styrke tværfaglige relationer og skabe en platform for at dele viden og erfaringer, både om stalking eller mistanke om stalking, og andre typer af sager herunder konflikter. Det at have et fælles rum og, for kommuner der arbejder med model 3, også en systematisk struktur til jævnlige møder, giver en god og bidragende struktur til sparring og erfaringsdeling på området. Dette vurderes til at være understøttende for opnåelse af projektets fokus og ambitioner, og i øvrigt bidragende til at fastholde en faglig, tematisk samtale.

Der er et fagligt fællesskab, og når vi er opmærksomme, så opdager vi det. Men der er stadig en risiko for, at der er sager, som vi ikke fanger. (kommunal aktør)

Hvem skal vide hvad?

En del af forandringsteorien (se Bilag 1) er en grundlæggende antagelse om, at 'relevante fagpersoner' har de rette kompetencer og i øvrigt er motiveret til at arbejde med stalkingsagerne. Det har været et fokus i evalueringen at søge at afdække hvem 'rette personer' er, herunder hvor langt ud i organisationen, der er behov for viden.

På baggrund af interviews viser evalueringen, at det ikke er hverken realistisk eller formålstjenstligt at alle fagpersoner i en kommune skal have viden om stalking. Til gengæld er det væsentligt, at nogen har den fornødne viden, og at der er etableret en organisatorisk set-up der muliggør, at man finder frem til disse personer. Medarbejdere (pædagoger, lærere, social og sundhedsassistenter mv.) skal ikke nødvendigvis have kendskab til hvem, der har den særlige rolle, men deres ledere skal meget gerne som minimum vide, at der findes ressourcepersoner på området, og hvordan der findes frem til disse. Når dette lykkes kan særligt komplekse sager og møder med borgerne 'lande' det rette sted, fordi der er grundlæggende fokus og viden om, hvem der kan gribe sagerne med den særlige faglighed og viden, der er brug for.

KOMMUNE- STØRRELSE OG LEDELSESMÆSSIG OPBAKNING

Der ses i et vist omfang sammenhæng mellem kommunistørrelse og beslutningen om model for implementering i de syv involverede kommuner. Det ses i hvert fald som forklaringsramme for de mindre kommuner, at det er vanskeligt at have specialviden på så mange felter, som det kræver for at opretholde et kommunalt serviceniveau, og derfor må der arbejdes med brobygning til der, hvor viden er stærkest, i dette tilfælde hos Dansk Stalking Center.

Der er altså tendens til, at de mindre kommuner vælger en model à la model 1, hvorimod de større kommuner i højere grad vælger model 2 eller 3. I flere af de små kommuner har man valgt at det er en ledelsesrepræsentant, der har opgaven som koordinator og ressourceperson på området. Dette italesættes som en styrke og en nødvendighed for at fastholde fokus, fordi medarbejdernes sagsstammer og behovet for overblik over mange forskellige fagområder på medarbejderniveau giver for stor risiko for at stalking drukner.

Anderledes ser det ud i nogle af de andre kommuner, hvor der fortælles om minimal ledelsesmæssig involvering. Her er der givet et mandat, nogle steder på en ret indirekte og usynlig måde, men det opleves som værende helt uproblematisk.

På baggrund af den gennemførte dataindsamling synes det umiddelbart ikke at være en afgørende faktor generelt, at der er tydelig ledelsesmæssig opbakning, her forstået som tæt, daglig involvering. Dermed ikke sagt, at ledelsen er uden betydning, men det daglige, ledelsesmæssige fokus og opfølgning ses ikke at være af væsentlig betydning – i hvert fald i nogle af kommunerne. Her er det velfungerende og den rigtige struktur, at der er en gruppe medarbejdere, der har et klart mandat og et tydeligt ansvar, og at de med deres viden, ressourcer og ambitioner arbejder med stalkingindsatsen i hverdagen.

Samlet set kan det siges, at det ledelsesmæssige fokus kan være en afgørende faktor, såfremt der opleves tvivl eller utydelighed om rammer, ressourcer og ansvar. Når dette er etableret hos den gruppe af medarbejdere, som har opgaven, ses det ikke at være centralt at der er dyb, ledelsesmæssig involvering.

Implementering på tværs af forvaltningsområder er uden udfordringer

I forandringsteorien (se bilag 1) er det anført som en antaget potentielt hæmmende faktor, at arbejdet med stalking skal implementeres på tværs af forvaltninger og i mange kommuner dermed på tværs af direktørområder. Erfaringen fra andre projekter er, at det at skulle løfte en opgave på tværs af forvaltningsområder kan være udfordrende, fordi der er forskellige lovgivninger og forskellige prioriteringer hos de ansvarlige ledere og direktører.

På baggrund af den indledende dataindsamling, ser det dog ikke ud til, at dette har vægtig betydning i arbejdet med stalking i Tryk i Sydøstjylland. Vurderingen er, at fordi arbejdet netop ikke knytter sig til imødekomme af en del af lovgivningen, men i højere grad er båret af ambition, strategi og oplevelse af behov, så bliver barriererne og udfordringerne om det tværforvaltningsmæssige mindre. Ingen af de involverede kommuner italesætter udfordringer med implementeringen af den model, de har valgt, og antagelsen om at de organisatoriske strukturer vil være en hæmmende faktor synes ikke afspejlet i virkeligheden.

Dermed ses det heller ikke, at den enkelte kommunes organisatoriske struktur omkring de relevante fagområder, er det afgørende for implementeringen. De kommuner, hvor Beskæftigelse og Børn og Familie ligger under samme direktørområde synes ikke umiddelbart at have en implementeringsmæssig fordel, hvilket ellers kunne være forventet. Her har andre faktorer, herunder særligt kommunestørrelse og oplevet antal sager større betydning for hvilke implementeringsbeslutninger, der træffes og dermed hvordan der arbejdes med feltet.

Det ses dog tydeligt, at det er en styrke og en stor fordel, at der er repræsentanter fra mindst Beskæftigelse og Børn og Familie involveret i arbejdet med stalking, hvilket også er tilfældet i alle de involverede kommuner. En række kommuner har valgt at have en udvidet model, hvor også andre fagområder er repræsenteret, hvilket forklares som understøttende og bidragende.

Eksisterende strukturer er en fordel

De kommuner, som har forankret stalkingarbejdet i eksisterende samarbejdsstrukturer synes at have en fordel. Flere forklarer, at de har placeret arbejdet med Tryk i Sydøstjylland i samme arbejdsgruppe, som æresrelateret vold, radikaliserende og bandeexit. Flere af kommunerne har før Tryk i Sydøstjylland haft mindre arbejdsgrupper, som har samarbejdet på tværs af forvaltninger om disse felter, og også haft samarbejde med politiet i relation til dette. Det italesættes, at fagområderne har det tilfælles, at der er tale om potentielt strafbare forhold, og dermed er der kontakt til politiet samt behov for inddragelse af flere forvaltninger. Der er dog den væsentlige forskel, at de andre tematikker også knyttes til sårbarhed blandt borgerne, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet i stalkingsager; her er demografien mere spredt. Men der er alligevel så meget fælles, at det giver mening at forankre i de eksisterende strukturer, ikke mindst fordi der mange steder er velfungerende samarbejdsrelationer og rammer, som stalkingarbejdet har kunne falde ind i.

” Vi har jo lænet os ind i den her organisering, fordi vi ved, at den fungerer på nogle andre indsatsområder. Vi har nogle personer på områder som negativ social kontrol, æresrelateret vold og ekstremisme. (kommunal aktør)

Det er dermed som nævnt en tydelig anbefaling på baggrund af evalueringen –og i et udbredelsesperspektiv - at der afdækkes hvilke eksisterende organisatoriske strukturer og arbejdsgrupper der findes, hvor stalking med fordel kan inkluderes som opmærksomhed og fagområde.

DEN GODE UNDERSTØTTELSE

Et tema, der har fyldt i de gennemførte interviews, er understøttelsen fra Dansk Stalking Center til kommunerne i deres ønske og ambition om at arbejde målrettet og kompetent med stalking. Der er variation i kommunernes oplevelse af den understøttelse, de har modtaget og også om de efterspørger andet og mere. En række af kommunerne giver udtryk for, at de ikke har manglet noget fra Dansk Stalking Center, og at de er overbeviste om, at hvis de rakte ud, så ville centeret stå klar med hjælp og ressourcer.

Andre italesætter et ønske om en mere proaktiv tilgang fra Dansk Stalking Center, og de har dermed et ønske om, at Dansk Stalking Center som central aktør i projektet i højere grad havde været opsøgende og understøttende i det arbejde, der er gennemført i kommunerne.

” Vi har haft en vigtig dialog med Dansk Stalking Center, men måske kunne de bidrage med noget mere let tilgængeligt materiale, som en kort video eller et link. (kommunal aktør)

Uanset om det konkret efterspørges eller om der på længere sigt skal arbejdes med flere kommuner, er det vurderingen på baggrund af datamaterialet, at en række konkrete tiltag kunne understøtte implementeringen og det fortsatte fokus på stalking i kommunerne. Dansk Stalking Center kan med fordel være understøttende i udarbejdelse af materialer og løbende at skubbe viden ud, så gryden holdes i kog. Dette kunne eksempelvis være igennem:

- Udarbejdelse af **struktur og ramme til action cards**, som kommunerne kunne vælge at anvende frem for at udarbejde dem selv.
- Udsendelse af **månedlige nyhedsbreve** til kommunerne med nyeste viden, små cases og meget gerne information om hvor mange sager politiet har fra den pågældende kommune
- **Informationsmateriale** der kan sendes ud til medarbejdere i kommunen, eksempelvis i form af video. Flere nævner en ny explainer-video, hvilket er taget positivt imod. Mere af denne type materiale vurderes at være understøttende. Det kunne også være i form af power-point som kunne distribueres eller anvendes til møder, hvor der er information om stalking
- **Informationsmateriale – evt. i videoformat – om hvad Dansk Stalking Center er** og hvordan man kan trække på deres kompetencer
- **Facilitering af videndeling** på tværs af kommunerne
- Udarbejdelse af en **spørgeguide eller tjekliste**, som kan bringes i anvendes som hjælpeværktøj ved mistanke om stalking.

Der er i sommeren 2024 etableret en fagportal, sammenmodstalking.dk hvor der er samlet viden om stalking. Hermed er der gået et skridt i retning af det, der efterspørges. Dataindsamlingen til nærværende evaluering er gennemført før fagportalen er lanceret, hvormed det ikke har været muligt at afdække, hvorvidt og i hvilken grad den imødekommer det behov, der er etableret. Der arbejdes derforuden som en del af evalueringsarbejdet med en implementeringsguide som tidligere nævnt, hvilket vil udvide materialet på sammenmodstalking.dk, hvilket både retter sig mod de involverede kommuner og øvrige.

” Det, vi rigtig gerne vil have, er, at det ikke stopper, når projektet Tryk i Sydøstjylland slutter. Vi skal sørge for, at nye medarbejdere også får den viden. (kommunal aktør)

A high-angle, close-up photograph of footprints in sand. The footprints are arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom left. The sand is a light, warm tone, and the footprints are a darker, more textured shade. The lighting creates soft shadows, emphasizing the depth of the prints.

ERFARINGER I PROJEKTET – MED POLITIFOKUS

Sydøstjyllands politi har som beskrevet strategisk valgt at sætte særligt fokus på stalking, hvilket blandt andet har udmøntet sig i at have en dedikeret medarbejder, der fungerer som særlig ressource og er projektkoordinator for Tryk i Sydøstjylland. Derudover er der lokale assistenter, som er placeret i de fire store byer i politikredsen, som alle har særlig viden om og særlig fokus på stalking.

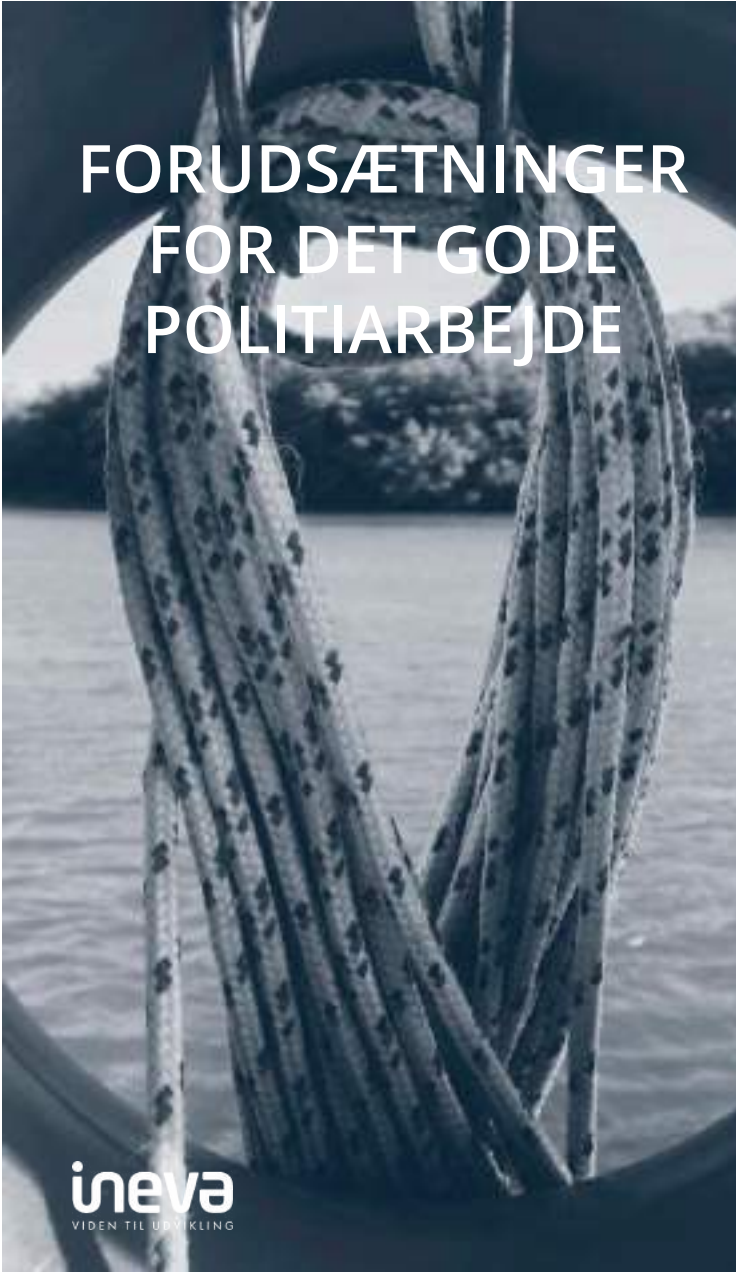
Det ses på baggrund af den samlede evaluering, at samarbejdet i Tryk i Sydøstjylland opleves som bidragende hos politiet.

Politiet betragter kommunerne som en vigtig brik i at opspore og rapportere sager, da mange borgere, der oplever chikane eller stalking, først tager kontakt til deres kommunale sagsbehandler eller socialrådgiver. Som det blev fremhævet af politiet:

” Kommunerne er en vigtig spiller i forhold til at identificere sagerne. De har med en lang række borgere at gøre, og borgerne går ikke altid til politiet. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Gennem de gennemførte interviews ses det tydeligt, at samarbejdet mellem kommune og politi kan fungere som en nøgle til at bremse stalking tidligt i forløbet, og at begge parter ser positivt på fremtiden for denne koordinerede indsats.

FORUDSÆTNINGER FOR DET GODE POLITIARBEJDE

Det er indlagt som fokus i evalueringen at afdække, hvordan der skabes de bedste betingelser for at arbejde med stalking i den organiseret, der er valgt i Sydøstjyllands Politi, her med særligt fokus på arbejdsmiljøet og medarbejdernes trivsel.

Det forklares af de involverede politiassistenter, at arbejdet med stalking kan være krævende, ikke mindst i relation til trivsel og oplevelse af arbejdspress. Det karakteriserer de sager, som assistenterne arbejder med, at de tidsmæssigt er lange, at de ofte kun udvikler sig negativt og at udsatte ofte har brug for meget støtte og sparring samtidig med at der kan bygges frustration op hos udsatte om, at der ikke kan gøres mere fra politiet.

Dermed kan man som politiassistent nemt have arbejdsdage, hvor man gennemfører telefonisk vejledning i op mod 3-4 timer, samtidig med at der strafferetsligt og i 'sagen', her forstået som en mere klassisk politisag, som sådan ikke er sket stor udvikling. Dette er dog ingenlunde det samme, som at indsatsen ikke er godt givet ud, tværtimod vurderes det at de involverede at deres arbejde er både meningsfuldt og vigtigt. Det forudsætter blot, at man kan være i den særlige sagstype og ikke mindst være i stand til at lade sit arbejde ligge, når man tager hjem og ikke blive for påvirket af, at man ikke uden videre kan få stalkingen til at stoppe, uanset hvor meget man gerne ville, og hvor umage man gør sig.

Det er svært – en der ligger ned og er ulykkelig, en der har brug for hjælp, og sige at det vil jeg ikke høre på. Nogle gange kommer man til at fungere som en psykolog, selvom det ikke er ens arbejde. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Mange af de mennesker, som vi snakker med, er ret pressede i forvejen, så en snak tager sjældent 5 minutter. De har mange spørgsmål og meget på hjerte. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Det er hårdt i den forstand, at når man sidder og arbejder med de her sager, så fortsætter de. De bliver ved og bliver større og større. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Relationen (mellem politi og borger, red.) bliver anderledes. Den forurettede kan godt føle, at nu er vi venner – du varetager min sag. Jeg vil gerne lytte og varetage din sag, men jeg skal også høre, hvad den anden siger. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

De interviewede forklarer arbejdet som indeholdende den præmis der er præsenteret på foregående side, og oplever alle at gøre en stor og vigtig forskel for de borgere, der er involveret i stalkingsager. Det opleves dog ikke altid i den ønskede grad, at der er forståelse for præmissen og den måde, der er behov for at arbejde i organisationen. Det ses på baggrund af de gennemførte interviews, at følgende er understøttende for medarbejdernes trivsel og oplevelse at kunne arbejde med den faglighed og tålmodighed, som disse sager forudsætter.

- **Anerkendelse.** Det er helt afgørende, at der ledelsesmæssigt og organisatorisk er anerkendelse af, at stalkingsager og arbejdet med dem ikke er sammenligneligt med andre sager. Der er brug for langt mere vejledning, om man får ofte en tæt relation til den eller de involverede. Stalkingsager er utroligt indgribende i den udsattes liv, og der er brug for meget vejledning og kontakt undervejs, hvilket kræver tid og fokus – også nogle gange på en måde, der ikke nødvendigvis kan journaliseres på klassisk vis. Anerkendelse af dette og af det arbejde der gøres har stor betydning for medarbejdernes trivsel.
- **Tid.** I relation til ovenstående er der brug for den fornødne tid til at kunne håndtere sagerne, og forståelse for, at en sagsstamme omkring stalking ikke er sammenligneligt med andre sagsstammer, fordi forholdet ofte på daglig basis udvikler sig. Der er dermed brug for, at der er tid til at gå grundigt ind i sagerne, herunder også for at kunne understøtte, at der etableret materiale til et tilhold eller opbygges en egentlig strafferetslig sag, såfremt det er det rigtige.
- **Sparring og supervision.** Ingen af de interviewede giver direkte udtryk for, at de har behov for mere sparring og supervision, end de på nuværende tidspunkt modtager. Perspektivet medtages alligevel her, da det er vurderingen på baggrund af de gennemførte interviews, at sager om stalking er i kategorien, hvor der kan opstå såkaldt *empatitræthed*, hvilket kan have stor betydning for mental sundhed og trivslen på arbejdspladsen. Flere af de interviewede fortæller, at de kan blive den stalkingudsattes 'allierede' og at relationen i nogle tilfælde kan blive næsten terapeutisk, dog med den store forskel, at borgeren grundlæggende har en forventning om, at politiet har de redskaber og den magt der skal til for at stoppe stalkingen – hvilket langt fra altid er tilfældet. Balancen mellem det terapeutiske og det forventede magtrum vurderes at indeholde en høj kompleksitet, hvor der forventeligt vil være stor gevinst af faglig sparring og supervision. Dette ikke mindst når stalkingsager er det eneste, der er i sagsstammen.

ERFARINGER I PROJEKTET – MED SAMARBEJDSFOKUS

SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNE OG POLITI

Som beskrevet er der etableret samarbejde mellem kommunerne og Sydøstjyllands Politi gennem Tryk i Sydøstjylland. Det ses på tværs af de syv kommuner, at samarbejdet er aktiveret på forskellige måde og på forskelligt niveau. Som beskrevet er der nogle af kommunerne, der ikke har oplevet at have stalkingsager, og dermed har de heller ikke oplevet behov for at kontakte politiet herom. Flere af disse kommuner fortæller ligeledes, at politiet ikke rækker ud til dem, hvilket bekræftes af politiet. Dermed ses der altså kommuner og områder i politikredsen, der ikke undervejs i projektperioden har haft kontakt. Det italesættes, at dette med fordel kan styrkes, så der gøres mere brug af hinandens viden om kompetencer. Skal det lykkes forudsætter det, at det identificeres, at der er tale om stalkingsager, og her vurderes det mest oplagt, at det er politiet der rækker ud til kommunen, da kommunen som nævnt ikke er bekendt med sagerne. Dermed har politiet en særlig mulighed for at styrke samarbejdet og sparringen på tværs. Alle involverede kommuner ser meget gerne dette samarbejde, og stiller sig meget gerne til rådighed med sparring og viden, så der kan koordineres bedst muligt. Adspurg i interview om en assistent rækker ud til kommuner bliver der sagt:

Ja, men for sjældent, vil jeg sige. Mest i de sager, hvor der er sikkerhedsspørgsmål, hvor kommunen har indkvarteret, og vi skal sikre, at gerningsmanden ikke får fat på den nye adresse. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

Det ses dermed, at der er plads til et tættere samarbejde mellem en række af de involverede kommuner og Sydøstjyllands Politi.

I andre er kommuner og dertilhørende dele af politikredsen er der tæt samarbejde og løbende dialog. Særligt i en kommune fortælles der om meget tæt samarbejde gennem SSP, hvilket i denne kommune er et centralt organisatorisk anker for stalkingarbejdet, hvormed de forskellige fælles foki beriger hinanden. Her ses der konkrete eksempler på, at samarbejdet har haft positiv betydning for tidlig opsporing og tidlig indsats i forhold til adfærd, der vurderes at kunne udvikle sig til egentlig stalking.

Samarbejdet med politiet har været en nøgle til at sikre, at vi reagerer hurtigt og korrekt, når en stalking-situation opstår. (kommunal aktør)

Politiets har også deres ressourcepersoner, som vi kan trække på, hvis vi står med noget svært. Vi har et supergodt samarbejde med dem. (kommunal aktør)

Der er på tværs af datamaterialet identificeret følgende forhold, som er understøttende for samarbejdet mellem kommune og politi.

- **Kendskab til hinanden.** Det er en forudsætning for det gode samarbejde, at der er kendskab til hinanden, og hvem der udgør den rette indgang i hhv. kommune og politi. Her ses det som en fordel, hvis samarbejdet strækker sig ud over arbejdet med stalking jf. tidligere forklaringer om at strukturere stalkingindsatsen i kommunerne i sammenhæng med andre områder, hvor der er politisamarbejde.

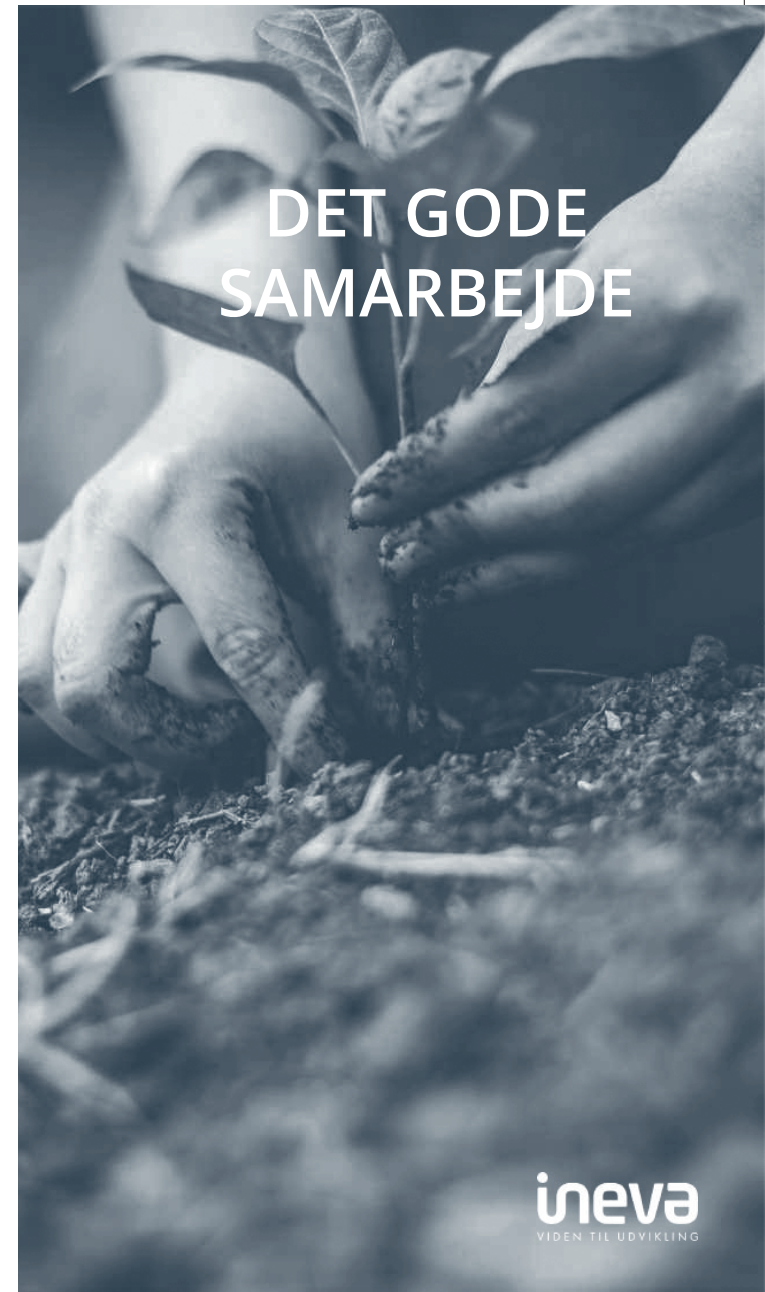
Vi har en liste over, hvem i kommunerne vi skal tage fat i, og omvendt. Det er vigtigt at kende hinanden og vide hvor de kommer fra, så vi kan trække på hinanden. (aktør fra Sydøstjyllands Politi)

- **Uformel dialog.** Det ses af datamaterialet, at det er en styrke for samarbejdet, når dialogen er uformel og at der både er plads til formelle drøftelser om sager og mere uformel henvendelse på tværs med behov for flere perspektiver eller en umiddelbart holdning. Denne uformelle dialog ses i høj grad at bidrage, fordi den bliver understøttende for, at partnere i samarbejde kan sætte tidligt ind, også før der opstår en egentlig sag i kommunalt regi eller i politiet.
- **Løbende dialog.** Som element i ovenstående er det styrkende for samarbejdet, når dialogen er løbende. Det er almindelig kendt at det relationelle har stor betydning for samarbejdsklimaet mellem aktører, og den løbende dialog gør afstanden mindre, hvilket igen er befordrende for at række ud.
- **Deling af viden og bekymring for borgere,** herunder når der i fællesskab arbejdes med overblik over hvad de forskellige fortællinger dækker over, og hvad der er op og ned i sagen. Dette er udtryk for, at mange sager indeholder gensidige beskyldninger, hvilket kan være udfordrende for de forskellige aktører, som måske kun har kontakt til den ene part i sagen, at overskue. Her kan der være behov også for involvering af andre parter, eksempelvis Krisecenter.
- **Når politiet inddrages i sager tidligt.** De eksempler hvor det gode, tætte samarbejde giver anledning til at politiet inddrages tidligt, har dette være bidragende. Politiet kan gennem sin autoritet have en forebyggende rolle gennem at gennemføre en formaningsamtale med en borger, der har en uhensigtsmæssig adfærd.

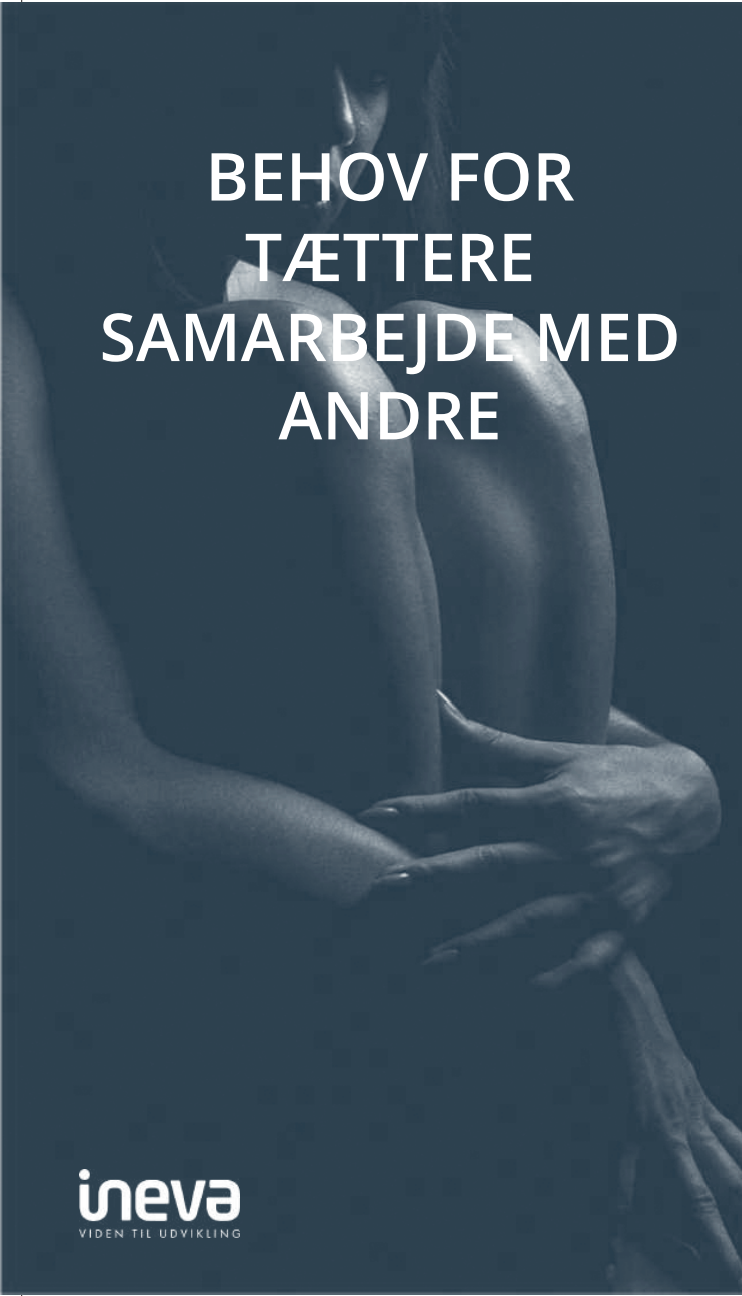

Mange af de unge vi arbejder med, ved ikke, at de er i en stalking-lignende situation, før det bliver for sent. Viden er altafgørende. (kommunal aktør)

- **Når kommunen inddrages i sager tidligt.** Tilsvarende har kommunen mulighed for at understøtte borgerens sikkerhed og muligheder tidligt, hvis og når de inddrages tidligt. Dette eksempelvis hvis de tilflytter en ny kommune, hvor der kan være behov for særlige hensyn i forhold til bopæl eller i forhold til dialogen med den anden forældre.

DET GODE SAMARBEJDE

BEHOV FOR TÆTTERE SAMARBEJDE MED ANDRE

Samarbejdet mellem kommune og politi er som beskrevet både velegnet og understøttende for arbejdet med stalking. Det ses dog også i evalueringen, at det vil styrke det samlede arbejde, såfremt der blev etableret endnu tættere samarbejde med involvering af flere aktører. Flere nævner særligt krisecentrene, fordi de gennem deres arbejde har tæt kontakt til typisk kvinder, hvor der i nogle tilfælde foregår stalking fra tidligere parnter. Det forklares fra både kommunalt perspektiv og fra politiet, at krisecentrene ikke i så høj grad som ønske deler viden:

Krisecentrene holder ofte information alt for tæt til kroppen. (kommunal aktør i forbindelse med uddannelsesdag)

Det ses altså, at der både fra kommune og politi er en opfattelse af, at krisecentrenes ønske og ambition om at beskytte kvinderne og deres børn ikke altid er hensigtsmæssig i det store billede, fordi der er information der ikke kommer til de rette. Dermed bliver muligheden for at samarbejde på tværs af aktørerne mindre, og det kan betyde at kommunerne eksempelvis ikke tager de nødvendige hensyn til familien, fordi de ikke er bekendt med behovet.

Det er ikke en del af Tryk i Sydøstjylland at etablere formaliseret samarbejde med Krisecentrene, dog er der fra Dansk Stalking Center arbejdet på at styrke relationerne. Det tættere samarbejde mellem kommuner og politi gennem projektet har bestyrket både oplevelsen af behov og motivation for at etablere et tættere samarbejde og dermed i højere grad i fællesskab at kunne løfte de sager der opstår.

Også samarbejdet mellem kommunerne er væsentligt for at lykkes med opgaven, og opleves i varierende grad. Her er samme hensyn gældende, nemlig det at deling af viden giver styrkede muligheder for at lykkes godt med håndtering af sagerne.

BILAG 1: FORANDRINGSTEORI

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

[illegible]

inevå
VIDEN TIL UDVIKLING